

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Maria Szulc

SSA Andrzej Niedużak (sprawozdawca)

w sprawie egzekucyjnej z wniosku wierzyciela Zakładów Przemysłu Dziewiarskiego L. sp. z o.o. z siedzibą w Ł. oraz W. sp. z o.o. z siedzibą w Ł. przeciwko dłużnikowi A. G. przy uczestnictwie P. C. i J. C. o egzekucję świadczenia pieniężnego, w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości prowadzonej przez K. P. komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w sprawie Km [...], na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 sierpnia 2012 r., na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2012 r.,

"1. Czy tytuł wykonawczy powstały w wyniku nadania klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. na rzecz następcy prawnego wierzyciela po wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela upoważnia do wstąpienia aktualnego wierzyciela w miejsce dotychczasowego i do kontynuowania postępowania egzekucyjnego, czy też tego rodzaju przekształcenie podmiotowe w postępowaniu egzekucyjnym jest niedopuszczalne?"

2. W razie odpowiedzi twierdzącej: w jaki sposób należy zakończyć postępowanie egzekucyjne wobec dotychczasowego wierzyciela?"

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Zagadnienie prawne zostało sformułowane przy rozpoznawaniu zażalenia wierzyciela W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na wydane z urzędu postanowienie Sądu Rejonowego o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Z ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy wynikało, że w dniu 23 września 2009 r. Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego L. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Wojewódzkiego z dnia 16 listopada 1998 r. (533/93) zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 19 października 1999 r. (237/99). Do wniosku załączony był prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 lipca 2005 r. (867/04), którym uznano za bezskuteczną w stosunku egzekwującego wierzyciela umowę darowizny zawartą dnia 23 listopada 1999 r., na podstawie której dłużniczka A. G. darowała J. C. i P. C. po 1/2 części nieruchomości stanowiącą lokal mieszkalny położony w Ł. przy ulicy P. [...], w zakresie wierzytelności spółki L. wobec A. G. w kwocie 199.608,33 zł wraz z należnościami ubocznymi. Wierzyciel żądał przeprowadzenia egzekucji ze wskazanej nieruchomości. Pismem z dnia 18 listopada 2010 r. spółka L. zleciła komornikowi, aby wyegzekwowane kwoty były przekazywane na rachunek W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. Pismem z dnia 25 marca 2011 r. W. wniosła o ujawnienie jej jako nowego wierzyciela i kontynuowanie egzekucji. Do wniosku załączono tytuł wykonawczy - wyrok Sądu Wojewódzkiego z dnia 19 października 1999 r. (533/93) wraz z postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 2 marca 2011 r. nadającym temu wyrokowi klauzulę wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności – W. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. W dniu 17 marca 2011 r. J. C. złożył wniosek o umorzenie egzekucji ze względu na dokonany przez wierzyciela przelew wierzytelności. Komornik postanowieniem z dnia 28 marca 2011 r. wniosek oddalił. J. C. złożył na podstawie art. 767 § 1 k.p.c., skargę na czynności komornika. Sąd Rejonowy postępowanie wywołane skargą na czynności komornika umorzył i działając z urzędu, na podstawie art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c., umorzył postępowanie egzekucyjne w całości.

Rozpoznając zażalenie spółki W., Sąd Okręgowy powziął wątpliwości wyrażone w przedstawionym Sądowi Najwyższemu zagadnieniu prawnym. Sąd drugiej instancji podzielił wyrażony w judykaturze Sądu Najwyższego pogląd o niedopuszczalności odpowiedniego stosowania w postępowaniu egzekucyjnym art. 192 pkt 3 k.p.c. Wskazywał na trudności związane z „obecnością” w postępowaniu dotychczasowego wierzyciela oraz negatywnymi skutkami dla nabywcy wierzytelności, umorzenia toczącego się postępowania egzekucyjnego. Sąd Okręgowy zauważył natomiast praktyczny walor dopuszczenia przekształceń podmiotowych w toku egzekucji, wyrażający się względami ekonomii postępowania, w tym zmniejszeniem jego kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zawarte w art. 390 § 1 k.p.c. wymaganie, aby przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne budziło poważne wątpliwości było przedmiotem licznych wypowiedzi w piśmiennictwie i judykaturze Sądu Najwyższego. Wskazuje się tam na obiektywny charakter wątpliwości wyrażający się użytym przez ustawodawcę określeniem „poważne”, równocześnie jednak podkreśla się potrzebę wystąpienia wątpliwości subiektywnych. Nie jest bowiem rolą Sądu Najwyższego dokonywanie prostej wykładni prawa ani nadawanie legitymacji pogładowi zaprezentowanemu w uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zagadnienia prawnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2011 r., III CZP 59/11, z dnia 12 stycznia 2010 r., III CZP 113/09, z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 144/08 – niepubl.) W treści uzasadnienia postanowienia Sąd Okręgowy zaprezentował szeroko, wspartą orzecznictwem Sądu Najwyższego argumentację, przemawiającą przeciwko – poza przypadkami w ustawie wskazanymi – dopuszczalności przekształceń podmiotowych postępowania egzekucyjnego i odpowiedniego stosowania w tym postępowaniu art. 192 pkt 3 k.p.c. Koncepcja odmienna, wsparta jedynie względami ekonomii postępowania, nie jest dla Sądu przekonująca, o czym świadczy wyraźnie końcowy fragment uzasadnienia. To przekonanie Sądu przedstawiającego zagadnienie prawne wskazuje, że samo sformułowane zagadnienie nie budzi w istocie wątpliwości Sądu. Wątpliwości wzbudza sposób zakończenia postępowania egzekucyjnego wobec dotychczasowego dłużnika.

Poważne wątpliwości uzasadniające przedstawienie Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji muszą pozostawać w integralnym związku z rozpoznawanym środkiem odwoławczym. W postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2009 r. (III CZP 10/09 – niepubl), Sąd Najwyższy wskazał, że istnienie związku przyczynowego między przedstawionym zagadnieniem prawnym a podjęciem decyzji co do istoty sprawy jest konieczne. Przedstawiając do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne, sąd powinien wskazać, dlaczego rozstrzygnięcie zagadnienia jest niezbędne do rozpoznania środka odwoławczego. Samoistnej przesłanki wystąpienia z pytaniem prawnym nie stanowi natomiast ani waga zawierającego się w nim problemu, ani rozbieżności w orzecznictwie co do sposobu jego rozwiązania (por. też postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 19/09 – OSNC-ZD 2010/2/48, z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01 – niepubl.). W sprawie niniejszej zadaniem Sądu Okręgowego jest rozpoznanie zażalenia wierzyciela na postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Sąd Rejonowy umorzył to postępowanie na podstawie art. 824 §1 pkt 2 k.p.c. w okolicznościach, w których ani brak zdolności sądowej nie dotyka żadnego z uczestników postępowania egzekucyjnego, ani wzgląd na przedmiot egzekucji lub osobę dłużnika nie czynią egzekucji niedopuszczalną. Przedstawione zagadnienie prawne nie zawiera wątpliwości, których wyjaśnienie jest niezbędne do rozstrzygnięcia tej sprawy.

Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu. Konsekwencją takiego usytuowania Sądu Najwyższego jest potrzeba pełnej jasności stanu faktycznego sprawy na tle której sformułowane jest zagadnienie prawne. Zagadnienie to nie może abstrahować od ustalonych w sprawie faktów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2009 r., III CZP 10/09, z dnia 12 marca 2010 r., III CZP 7/10, z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 38/09 – niepubl.). W sprawie niniejszej nie budzi wątpliwości, że egzekucja została skierowana przez wierzyciela do lokalu stanowiącego odrębną własność. Wobec tego toczy się wedle zasad przewidzianych dla egzekucji z nieruchomości (art. 921 i nast. k.p.c.). W świetle art. 927 k.p.c. przyłączenie się kolejnego wierzyciela do wszczętego wcześniej postępowania egzekucyjnego skierowanego do nieruchomości jest dopuszczalne.

Każdy z wierzycieli biorących udział w egzekucji z nieruchomości zachowuje pozycję samodzielną.

Przytoczone względy przemawiają za odmową podjęcia uchwały.